

ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ: Η ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΕΝΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

527

Ποιός είναι επιτέλους αυτός ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος; διερωτᾶται μέριδα του τύπου μετά από τήν επανειλημμένη διατύπωση τῆς ἄποψης ὅτι πρέπει νά δοῦμε τή ζωή μας ἀπό τήν ἀρχή, σ' ὅλες τές πολιτικές καί πολιτιστικές μας ἐκδηλώσεις.

Πράγματι ποιός είναι αὐτός ὁ Νεοκυπριακός Σύνδεσμος; Καλό θά ἦταν νά ξεκαθαρίσουμε πρῶτα τό τί δέν εἶναι. Σίγουρα δέν εἶναι διαπρεπεῖς ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων μέ ἀναμφισβήτητο Παγκύπριο κῦρος. Οὔτε πρόκειται γιά ἐμπνευσμένους πολιτικούς ἡγέτες πού ἡ μοῖρα τοῦς ἔταξε νά κατευθύνουν τήν πορεία τοῦ Κυπριακοῦ σκάφους, μέ προφητική διορατικότητα καί σοφία. Οὔτε κᾶν πρόκειται γιά ἄνθρώπους πού ἔχουν πολιτικές φιλοδοξίες, μιά καί ὁ Σύνδεσμος ἔχει επανειλημμένα δηλώσει ὅτι στόχος του δέν εἶναι ἡ κατάληψη τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας.

Ἐδῶ ἴσως νά χρειάζεται κάποια διευκρίνιση. Ἐνῶ ὁ Σύνδεσμος δέν ταυτίζεται μέ κανένα πολιτικό κόμμα, αὐτό δέν σημαίνει ὅτι εἶναι ἀπολιτικός. Ἀσφαλῶς παίρνει θέση ὁ Σύνδεσμος γιά θέματα πού ἀφοροῦν τό πολιτικό μέλλον αὐτοῦ τοῦ τόπου (1), καί ἀσφαλῶς θά σηκώσει τό ~~σπίτι~~^{ἀντίστημα} του ἐναντία σ' ὅποιονδήποτε ἀποπειραθεῖ νά ἐπιβάλλει νόθεσ λύσεις ἢ νά βολέψει μέριδα τοῦ λαοῦ σέ βάρος τῆς ὀλότητας τῶν Κυπρίων. Τί καί ποιοί εἶναι λοιπόν αὐτοί οἱ ἄνθρωποι;

Πρόκειται βασικά γιά πρόσωπα πού διακατέχονται ἀπό μιά ἀπεριόριστη ἀγάπη γιά τόν τόπο τους. Ἄν κατανοηθῇ σωστά αὐτή ἡ βασική τοποθέτηση τοῦ Νεοκυπριακοῦ, τότε θά ἀρχίσῃ νά διαφαίνεται καί στους μή μυημένους στήν φιλοσοφία τοῦ Συνοῦσμου ἡ παράδοξη λογική καί συνέπεια πού χαρακτηρίζει ὅλες τές ἐνέργειες καί πράξεις του. Ἀρχίζει ὁ Νεοκυπριακός μέ τήν προϋπόθεση ὅτι ἡ διαμόρφωση τῶν πολιτικῶν πραγμάτων στήν Κύπρο εἶναι τέτοια πού τό νά τήν ἀγνοεῖ κανένας εἶναι ἰσοδύναμο μέ πολιτική αυτοκτονία. Αὐτή ἡ ριζική ἀλλαγὴ στό Κυπριακὸ πολιτικὸ σενάριο ἔπρεπε νά μᾶς εἶχε προβληματίσει ἀπό τό 1960, ὅταν

ἀνακηρύχτηκε ἀνεξάρτητο Κυπριακό Κράτος. "Άλλο θέμα τώρα ἄν αὐτή ἡ ἀνεξαρτησία δέν ἦταν γνήσια ἀλλά περιορισμένης μορφῆς, κύριος σκοπός τῆς ὁποίας ἦταν πῶς νά βολέψει τά συμφέροντα καί ἐπιαιώξεις τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν. Πολύ λίγους Κυπρίους προβλημάτισε τότε ἡ νέα κατάσταση πού εἶχε δημιουργηθεῖ στήν Κύπρο, ἄν καί ὑπῆρξαν καί ἐξαιρέσεις (2). Μιά ἀπό ἐκεῖνες τές φωνές πού οὐδέν ἀκούστηκε τότε ἦταν καί ἐκεῖνη τοῦ Νεοκυπριακοῦ, κάτι πού ὁ Σύνδεσμος ἀναγνώρισε μέ τήν πρώτη του κιόλας διακήρυξη (3). Μιλᾷ ὁ Νεοκυπριακός σήμερα γιά τήν ἀνάγκη γιά νέους προσανατολισμούς, καί τήν ἀπαγκίστρωση τῆς Κύπρου ἀπό τήν ἐξωτερική πολιτική τῆς Ἑλλάδας. Τονίζει τή σημασία πού ἔχει ἡ ὑποστήριξη ἀπό ὅλους τῆς ξεχωριστῆς ὄντοτητας τοῦ Κυπριακοῦ Κράτους, ἡ προβολή τῶν συμβόλων τοῦ Κράτους, καί ἡ χάραξη καθαρά Κυπριακῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς (4). Ἔβγαμε ἀκόμα εἰσηγήσεις ὁ Νεοκυπριακός στό Ἰπουργεῖο Παιδείας γιά ριζικῆς ἀλλαγῆς στήν Παιδεία (5). Γιατί ἄραγε; Ἄπλη ἡ ἀπάντηση γιά αὐτούς πού ὡς χτές ἀκόμα ἀπεργάζονταν τήν διάλυση τοῦ Κυπριακοῦ Κράτους καί τήν καταστροφή αὐτοῦ τοῦ τόπου. Πρόκειται περὶ Γραικύλων καί Φραγκολεβαντίνων, πληροφοροῦν τοὺς ἀναγνώστες τους περὶ καθαρμάτων πού ἐπεξεργάζονται τήν ἐξουθένωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπό τήν Κύπρο, περὶ "τοξότων τοῦ Ἑλληνισμοῦ", γιά νά χρησιμοποιήσουμε χαρακτηριστικῆ τους ἔκφραση (τά "βέλη" μας ἐναντίον τοῦ Τουρκισμοῦ τῆς Κύπρου ὅπως περιέρχως ἀγνοοῦνται). Ἐπανερχόμεθα ὅμως καί πάλι στό δικό μας ἐρώτημα: Γιατί ἄραγε ὅλες αὐτές οἱ ἐνέργειες τοῦ Νεοκυπριακοῦ; Ὅταν ἓνας ἔχει, γιά τόν ἓνα ἢ τόν ἄλλο λόγο, ἐπίγνωση ἑνός ἐπικειμένου κινδύνου, ἔχει ἱερὸ καθῆκο νά κρούσῃ τόν κῶδωνα αὐτοῦ τοῦ κινδύνου, νά προειδοποιήσῃ γιά τό τί θά συμβεῖ, νά μιλήσῃ μέ τόλμη καί θάρρος, κι' ἄς τόν ὑβρίσουν οἱ ἄλλοι, κι' ἄς τόν καταραστοῦν.

Κριτής, σίγουρος και αλάνθαστος, θά είναι ο χρόνος. Τό να μη ξέρεις τον κίνδυνο και να προχωρείς τυφλά αν όχι κολακευτικό για ένα άτομο είναι τουλάχιστον ανθρώπινο. Τό να ξέρεις τον κίνδυνο - ή έστω να νομίζεις ότι τον ξέρεις - και να σιωπᾶς, δέν είναι μόνο άσυγχώρητο αλλά και έγκληματικό. Και έρωτοῦμε τους υπερέλληνες αὐτοῦ τοῦ τόπου να μᾶς πουν και ἐμᾶς ἐπί τέλους τί θέλουν.

Μιάν καθ'όλα Ἑλληνική Κύπρον μέ σοβαρότατον κίνδυνον διασπορᾶς τῶν Ἑλληνοκυπρίων στά τέσσαρα ἄκρα τῆς γῆς, ἤ μιάν ἀνεξάρτητη, ἀκέραια και ἐνωμένη Κύπρον για ὅλους τους Κυπρίους; Ἐφοῦ δέ ἔγινε λόγος και για Φραγκολεβαντίνους, εἴμεθα περίεργοι να ἀκούσουμε ἀπό τους καθαρδαίμους προστάτες τοῦ Ἑλληνισμοῦ αὐτοῦ τοῦ τόπου, τί κατηγορίας ζῶα είναι αὐτοί οἱ βάρβαροι (δηλ. μή Ἑλληνες) Φραγκολεβαντίνοι. Ἄκουσαν ἄραγε για τόν Πλάτωνα και Ἄριστοτέλην; και μήπως τους πιάνει ἀμδκ ὅταν ἀκούουν Μπετόβεν και Μότσαρτ; Κατηγορεῖται ὁ Νεοκυπριακός για Κυπριακό σωβινισμό. Διερωτᾶται ὅμως κανένας τί δικαίωμα ἔχουν να μιλοῦν για σωβινισμό ἐκεῖνοι που ὑποτιμοῦν και εἰρωνεύονται ὅτιδήποτε μή Ἑλληνικό, ἐκεῖνοι που ἔχουν ἀναγάγει σε ἐπιστήμη τόν τυφλό πατριωτισμό και τήν ἀλόγιστη ἐθνική ὑπερηφάνεια, σε συνδιασμό μέ ἐχθρότητα και περιφρόνηση πρός τους ἄλλους λαούς. Ἡ κοινωνία που ὀραματίζεται ὁ Νεοκυπριακός και για τήν ὁποία οὐδέποτε θά σταματήσει να ἀγωνίζεται είναι ἐκεῖνη στήν ὁποία θά μπορεί ὁ Κύπριος να διαλέγει ὄριμα, ἐλεύθερα και χωρίς ψυχαναγκασμό τά οικά του ἰδανικά. Ἐνα ἀπό τά ἀναμφισβήτητα χαρακτηριστικά μιᾶς πολιτισμένης κοινωνίας είναι ἡ ἱκανότητα και ἡ οἰάθεση της να δέχεται ἐπιδράσεις, και να καταβάλλει προσπάθειες για να κατανοήσει σωστά πολιτιστικές ἀξίες, θρησκευτές και τρόπους ζωῆς που διαφέρουν ἀπό τά οικά της πρότυπα. Τέτοιες πολιτισμένες

κοινωνίες πιστεύουν ότι μ' αυτό τον τρόπο εμπλουτίζεται ή ίδια ή κοινωνία και ταυτόχρονα άντλει πολύτιμα μαθήματα που βοηθούν στο ν' ανεβάσουν πιο ψηλά το δικό της πολιτιστικό επίπεδο. Δεν είναι σημαδι υγείας μιας κοινωνίας το ένα στοιχείο κουλτούρας της χώρας να επιβάλλεται πάνω στο άλλο, και να νοιώθει ικανοποίηση γιατί το άλλο βρίσκεται πιο χαμηλά. Αντίθετα, σε μια δυναμική κοινωνία θα πρέπει να συνεισφέρουν όλα τα στοιχεία της κουλτούρας, και οποσδήποτε αυτό θαπρεπε να συμβαίνει στην περίπτωση της "ιδεολογικής χύτρας" που λέγεται Κύπρος. Βασική προϋπόθεση για να πάει αυτός ο τόπος μπροστά είναι να σταματήσει να ντρέπεται ο Κύπριος γι' αυτό που είναι. Να εκτιμά τους άλλους, αλλά να μη προσκολλάται με δουλοπρέπεια σ' οτιδήποτε δεν είναι οικό του. Ν' αγαπήσει γνήσια και χωρίς όρους τον τόπον του. Γιατί ο άνθρωπος δεν είναι ποτέ έτοιμος, ούτε και ώριμος, ν' αγαπήσει τους άλλους, αν δεν κατορθώσει πρώτα να καταλάβει σωστά τον έαυτό του. Τι είδους πατριώτες είμαστε στο παρελθόν; "Αν είμαστε ειλικρινείς πρέπει να παραδεχτούμε ότι ήταν τυφλό και αδιάλλακτο "έθνικόφρον πνεύμα" που μάς χαρακτήριζε, που δεν έλειπε σχεδόν από καμιά εκδήλωση της ζωής μας. Δεν χρειάζεται πολλή σκέψη για να καταλήξει κανένας στο συμπέρασμα ότι ήταν αυτό το τυφλό "έθνικόφρον πνεύμα" των υπερελλήνων και υπερτούρκων που όδηγησε πρόσφατα αυτόν τον τόπο στην καταστροφή του. Ο πατριωτισμός σαν ιδεώδες δεν πρέπει κατά την άποψη μας να εκφράζεται μόνο ένεργητικά ή ακόμα και επιθετικά. Υπάρχει και ο παθητικός πατριωτισμός, που εκφράζεται με την συμμόρφωση ενός πολίτη στους νόμους του κράτους του, και με την ολόπλευρη υποστήριξη της πατρίδας του. Προβάλλεται από μερικούς το έπιχειρήμα ότι δεν μπορούμε να διδάσκουμε στα παιοιά μας το ιδεώδες της αδελφοσύνης προς τον πλησίον μας, όταν έχουμε 40,000 Τουρκικά στρατεύματα στον τόπο μας. "Αν παιδαγω-

γίσουμε ὅπως πρέπει τὰ παιδιὰ μας, ἂν τοὺς διδάξουμε τὴν ἔννοια τοῦ σωστοῦ πατριωτισμοῦ τότε οὔτε τρωτὰ ^{οὔτε μείζωια} ~~οὔτε μελλήλια~~ θὰ εἶναι τὴ στιγμή πού θὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι ὁ γείτονας τους ἀπεργάζεται τὴν καταστροφή καὶ τὸν ἀφανισμό τοῦ τόπου πού ἀγαποῦν. Ἄν δέ σεβόμαστε τό γενικά παραδεκτό ἀξίωμα ὅτι "τὰ ἰδεώδη ἀδελφώνουν καὶ κρατοῦν ἐνωμένους τοὺς λαούς", τότε δέν πρέπει, ψυχολογικά ἔστω, οὔτε ἐνσυνείδητα ἀλλά οὔτε καὶ ὑποσυνείδητα, ἐμεῖς νὰ κτίζουμε τοίχη καὶ νὰ τοποθετοῦμε σύνορα ἐνῶ ὅλοι οἱ φιλελεύθεροι καὶ προοδευτικοὶ ἄνθρωποι ἀγωνίζονται νὰ τὰ κατεδαφίσουν.

Ἄν ἡ μιά πλευρὰ περιμένει τὴν ἄλλη νὰ κάμει τό πρῶτο βῆμα πρὸς τὴ συμφιλίωση, καμιά πρόοδος δέν θὰ μπορέσει νὰ ἐπιτευχεῖ σ'αὐτό τόν τόπο. Κι'αὐτὴ δέν εἶναι μιά ἀλήθεια πού ἰσχύει γιὰ τὴν Κύπρο μόνο. Χρειάζεται τόλμη καὶ θάρρος νὰ πάρει κανένας τό πρῶτο βῆμα, ν'ἀνάψη τὴ μεγάλη φωτιά καὶ νὰ κάψει τὰ "μικρὰ" βιβλία πού φύτεψαν τό μῖσος καὶ τό σωβινισμό στὰ παιδιὰ μας τώρα καὶ τόσα χρόνια. Ἄπαιτοῦν οἱ σημερινές συνθήκες ἀπὸ τόν Κύπριο νὰ ζῆ μέ ἀβεβαιότητα καὶ νὰ παίρνει ὑπολογισμένους κινδύνους. Δέν εἶναι τὰ πολυπατημένα μονοπάτια πού θὰ μᾶς ὀδηγήσουν στὴν ὄαση μας. Ἄν οἱ ἔχουν τό θάρρος νὰ ζοῦν ἐπικίνδυνα, νὰ πρωτοποροῦν καὶ νὰ παίρνουν τοὺς ὑπολογισμένους κινδύνους πού ἐπιβάλλουν οἱ σημερινές συνθήκες, καλὰ κάμνουν νὰ ἐγκαταλείψουν αὐτό τόν τόπο ἐκεῖνοι πού ἐπιδιώκουν τὴ σιγουριά στό κάθε βῆμα τους. Οἱ νῆκες ἀνήκουν στοὺς ἀνθρώπους πού τολμοῦν νὰ πρωτοποροῦν: Οἱ "ρεαλιστές" κι'οἱ ὑπερέλληνες μόνο ἐνδωτισμό καὶ τελικό ἀφανισμό ἔχουν νὰ προσφέρουν σ'αὐτό τόν τόπο.

Ὁ Νεοκυπριακὸς Σύνδεσμος δέν οἰκνδικεῖ οὔτε προνόμιο ἐξυπνάδας, οὔτε μονοπώλιο νοσημοσύνης. Θέλει δέ νὰ οἰαρεραιώσῃ τόσον ἐκείνους πού τόν ἐπιδιοκίμαζον ὅσον καὶ ἐκείνους πού τόν ἀποδοκίμαζον ὅτι δέν κατέχει καμιά μυστικὴ φόρμουλα πού ἂν τὴν ἀκολουθήσει ὁ Κυπριακός

λαός θά ἐπιλύσει ὅλα τὰ προβλήματα του. Ἔχει ὅμως τές πεπειθήσεις καί τά πιστεύω του, καί τολμᾶ νά τά ὑποστηρίξει παρελαύνοντας στούς δρόμους καί γράφοντας στές ἐφημερίδες, ἀντί νά κάθεται σέ ἀναπαυτικές πολυθρόνες καί νά πολιτικολογεῖ στά κοσμικά σαλόνια τοῦ τόπου του.

1. " 'Η Τελική Έκβαση του Κυπριακού 'Αγώνα"
"Έντυπο του Νεοκυπριακού Συνδέσμου.
2. N.C. Lanitis. "Our Destiny", 1963.
3. 'Από την πρώτη διακήρυξη του Νεοκυπριακού Συνδέσμου:
"Τώρα που στέγνωσαν τὰ δάκρυα, τώρα που ἔχει περάσει ἡ ὀργή καὶ ἡ ἀπελπισία πρέπει νὰ σκεφτοῦμε. ἤμασταν εὐτυχισμένοι, ἤμασταν τίμιοι, ἀνεκτικοὶ καὶ φιλελεύθεροι. Ζούσαμε στὴ γαλήνη καὶ τὴ ξεγνοιασιά καὶ σιωπούσαμε. Τώρα πληρώνουμε τὴν ἔνοχη σιωπὴ μας. Πρέπει νὰ φάσουμε στὴ σκέψη καὶ τὴ συνείδηση μας, ἐμεῖς οἱ πολλοί, γιὰ νὰ ἀξιοποιήσουμε τὸ ἀπότομο ζύπνημα τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν. Τὰ παιδιά μας, οἱ γενηῆς που θάλθουν περιμένουν ἀπὸ μᾶς νὰ δράσουμε γιὰ νὰ μὴν βρεθοῦν στὴν ἴδια θέση με μᾶς. Μέσα ἀπὸ τὶς φωτιές του Πενταδάχτυλου πρέπει νὰ πάρουμε ὠριμένα μαθήματα."
4. " 'Η Κύπρος χαράσσει τὴν ἐξωτερικὴ τῆς πολιτικὴ καὶ ἡ 'Ελλάς τὴν ὑποστηρίζει". Πρόσφατες ἐπίσημες δηλώσεις τῆς 'Ελληνικῆς Κυβέρνησης.
5. "Ἀπόψεις καὶ Εἰσηγήσεις του Νεοκυπριακού Συνδέσμου πάνω στὴν Κυπριακὴ 'Εκπαίδευση".
"Έντυπο του Νεοκυπριακού Συνδέσμου, τὸν ἀναφορὴν στὸ
'Εκπαιδευτικὸ Συμβούλιο.

+++++